

Volba polského krále Augusta II. Silného očima habsburských vyslanců, bakalářská práce FFJU v Českých Budějovicích 2010, 104s.

Autorka práce: Monika Hrušková

Vedoucí práce: PhDr. Rostislav Smíšek, Ph.D.

Posudek oponenta bakalářské práce

Předkládaná bakalářská práce rekonstruuje pohled císařských vyslanců na dění v Polsku v době interregna mezi smrtí Jana Sobieského roku 1696 a volbou krále Augusta II. roku 1697. Předem posudku je třeba uvést, že předkládaná práce dalece přesahuje rozsahem zpracovaného archivního materiálu, znalostí historiografie i tematickým záběrem nároky kladené na bakalářskou práci. Co se týče znalostí polské a německé historiografie, nelze práci nic vytknout. Z anglických lze přidat práce Richarda Butterwicka k Polsku v 18. stol. Práce s archivním materiálem je také nadprůměrná, v poznámkách je množství citací z prostudovaných pramenů. Práce vychází z informačně bohatého pramene, jakým jsou diplomatické zprávy, které si nechávali posílat vysoce postavení šlechtici od různých diplomatů a zpravodajů z celé Evropy. V tomto případě jde o dopisy, které získával kníže Ferdinand ze Schwarzenbergu.

Problematika je podána s vynikající znalostí politického systému polské Rzeczpospolité i polských dějin 16. a 17. století. Monika Hrušková zdařile rekonstruuje činnost obou zpravodajů, v případě Karla Julia Sedlnického dokonce zjistil, jak nabídl své služby knížeti Schwarzenbergovi. (s. 22) Tyto informace mi připadají nejcennější, neboť mohou doplnit naše současné znalosti o císařské diplomacii i o neformálních zpravodajských sítích našich aristokratů. K tomuto tématu jsem kdysi sám přispěl vlastní diplomovou prací o Španělsku v době krize let 1665 až 1671, kdy jsem tehdejší vývoj sledoval očima vyslanců Lamberga, Pöttinga a Harracha. Pracoval jsem s podobnými typy pramenů, včetně rozsáhlých zpráv o cizí zemi a jejích obyvatelích.

Zpracováním se předkládaná práce blíží spíše práci diplomové, takže o vynikajícím hodnocení není třeba pochybovat. Pro budoucnost bych si jen dovolil na základě vlastních zkušeností, upozornit na pár maličkostí, které by se v diplomové práci mohly vylepšit. Předně je tu patrný ostych z politických dějin, který práci škodí. Pokud má práce předložit obraz Polska očima vyslanců, měla by hlavní pozornost být zaměřena na instituce císařské diplomacie, (chybí zde výklad o vývoji diplomatického zastupitelstva v Polsku) a ještě více by se dalo napsat o schwarzenberské zpravodajské síti. Hlavně je třeba pochopit, jaký statut měly tyto soukromé zprávy vůči oficiálním zprávám. Dále by práce mohla věnovat větší prostor politickému myšlení, protože každá volba polského krále v 17. století byla zároveň příležitostí pro reflexi nad charakterem polského státu. Interregnum před začátkem saského období by rovněž bylo možno nahlédnout z tohoto hlediska, použité prameny zřejmě k tomuto úkolu dostačují, autorka také disponuje nutnými znalostmi (dokládá to kapitola II, s. 11-21). Obraz druhého v pojetí frazeologického jazyka převzatého od Ludi Klusákové a její „školy“ není vůbec dobrá metodologická inspirace, navíc její klasifikace (s.50) nedává příliš smysl a pro praktický výzkum nemá žádný účel. I kdybych zjistil, že v dopisech pro knížete Schwarzenberga se někdy individuum vymezuje vůči prostředí a jindy vůči jiné kultuře, nevím, v čem mi tento objev pomůže pochopit text a pracovat s ním. Pohled zkoumaných vyslanců na Polsko a Poláky lze nejlépe rekonstruovat tím, že vezmu jejich relace a korespondenci jako literární text a podrobně interpretuji, jak se v něm jejich autoři vyjadřují. Způsob konstrukce vypravěče, způsoby vymezování vůči cizímu, metafory a přiřazování do

obecnějších skupin – to jsou postupy, které ve výsledku mohou vytvořit celkový pohled daného aktéra a ukázat jeho jedinečnost. Také ve své studii k frakcím jsem se pokusil naznačit tento obecný postup – v každém popisu tohoto druhu je třeba zjistit, jak konstruuje pozorovatel pozitivní obraz sebe sama (popř. své skupiny), dále jak konstruuje negativní obraz svých nepřátel a tím konečně zjistíme podle jakého kritéria se obojí odlišuje. Toto kritérium (např. věrnost domu rakouskému, katolická víra), nám pak může pomoci lépe pochopit odlišnost myšlení historických aktérů a někdy třeba přijít s novou interpretací jejich jednání.

Tyto názory však míním jen jako podněty do budoucna, bakalářské práci nelze nic vytknout, pár chyb v gramatice nelze v tak rozsáhlé práci přeceňovat. Práci doporučuji k obhajobě a zcela nepochybně hodnotím stupněm **v ý b o r n ě**.

České Budějovice, 30.8.2010

PhDr. Ivo Cerman Ph.D.